

1994 г.

135 ГОДИНИ

брой 3
празничен

КЛАСНО УЧИЛИЩЕ

ГОРНА ОРЯХОВИЦА

ОСНОВАТЕЛЯТ НА КЛАСНОТО УЧИЛИЩЕ

Иван Н. Момчилов

"Учител добър, вещ, книгоиздател, ревнител, върл за просвещение и пръв на книжното дружество основател ..."
(П.Р. Славейков)

Така разказва епитафията върху надгробната плоча, подарена от читалище "Пробуда" Цариград след смъртта на Иван Момчилов от Елена.

Роден през 1918г. в гр.Елена той получава началното си образование в родния град и след тригодишно учение в Атина се завръща да учителства в родния си град. След това завършва семинария в Русия и се завръща отново, за да се заеме с уреждането на училищното дело в Елена.

През 1859 г. поканен от горнооряховци той идва в Горна Оряховица и полага основите на първото българско мъжко класно училище. Учителствува до 1865 г., след което се отдава на книжовна дейност.

Иван Н. Момчилов почива на 13 декември 1869 г.

ПАТРОНЪТ НА УЧИЛИЩЕТО

Георги Измирлиев (Македончето) е роден в гр.Горна Джумая (сега Благоевград) на 21 април 1851 г. От малък той е закърмен с революционен дух. В училище проявява голям интерес и способности, поради което родителите му го изпращат в Цариград да продължи образованието си. След това става учител, а през 1873 г. се записва във Военното училище в гр.Одеса, където следва до 1875 г., когато бива извикан от Ботев за воене инструктор на Стагозагорското въстание.

На следната година Г. Измирлиев е в Горна Оряховица и подготвя въстанието в града.

Предаден от турски шпионин, Георги Измирлиев е заловен и изправен пред турския съд. Осъден е на смърт и на 9 юни 1876г. бива обесен на мястото, където днес се издига паметника му в центъра на града.

Георги Измирлиев

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК, ГОРНООРЯХОВЦИ!

Лето господне 1859. Един народ се е събудил от вековния си сън, повярвал е в себе си и се е устремил към светлите бъднини. Безпросветния мрак е раздран от мънии. На българския небосклон изгряват ярките звезди на монаха от Хилендар, грешния Софроний и Горския пътник. Словото и цигулката на Чингулов зоват за отхвърляне на националния гнет и чуждото духовно подтисничество.

Един еленчанин, Иван Момчилов, просветен за времето си българин, откликва на възжеланията на горнооряховските еснафи и подпомогнат от тях, открива първото българско класно училище в града.

Днес ние, техните потомци чествуваме 135-годишнината на Училището. Претърпяло много метаморфози, то винаги е пръскало духовна светлина и е формирало богати личности, учители и ученици, допринесли за развитието на града и страната в различни области на науката, изкуството и живота.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК, ГОРНООРЯХОВЦИ!

↳ От стр. 1

Навсякъде и хиляди са те, преминали през класните му стаи и закърмени с измирлиевски дух.

В настоящия момент в Първо средно общообразователно училище "Георги Измирлиев" под ръководството и със съдействието на 110 всеотдайни учители и служители се обучават около 1200 ученици, обособени в 49 паралелки, 6 занимални и 2 полудневни детски групи.

Още в предучилищна и начална възраст децата имат възможност да изучават чужд език, народни танци, класически балет и др. Известен в града и общината е и училищният хор. В горния курс са разкрити паралелки с профил Биология и Химия, паралелки по Фирмена администрация, Шевно производство и др.

За резултатите от обучението може да се съди от факта, че над 50% от завършилите през 1993/94 учебна година са приети и продължават образованието си в различни ВУЗ и са достойно попълнение на интелектуалния потенциал на нацията ни. Не са малко и успехите, постигнати от възпитаниците на училището, в областта на физкултурата и спорта. От него са излезли майстори на спорта, треньори и световни рекордьори в различни спортни дисциплини - борба, акробатика, лека атлетика и др. През изминалата учебна година отборът по хандбал стана републикански вицешампион, призови места и медали завоюваха нашите борци, бегачи и др.

Въпреки трудните за страната ни години, постепенно се подобрява материалната база на училището. С помощта на МНО е обзаведен аудио - визуален езиков кабинет. Сложи се началото и постоянно се разширява компютърната зала. На разположение на учениците са редица специализирани кабинети и лаборатории по Биология, Химия, Физика, Машинопис, Шевно производство, два физкултурни салона. С разбиране и помощ от страна Общинския съвет и общинската администрация е изграден нов покрив на физкултурния салон и е ремонтиран този на учебния корпус. До края на календарната 1994 година ще бъде приключено и противоземетръсното укрепване на сградата, а до няколко месеца предстои да бъде ремонтиран и предоставен за използване от учениците и плувния басейн.

Съставът на училището като цяло има амбиции и добри професионални възможности за добросъвестно изпълнение на обществените и държавни изисквания, стоящи пред него.

Необходимо е обаче, да се помисли и за по-достойното оценяване и заплащане на труда на работещите в сферата на образованието.

Необходимо е да се запази и развие възможността за получаване от учениците на широк спектър от знания, отговарящи на динамичните изисквания на живота, да се съхрани и развие доброто в българското училище.

Всичко това може да придобие конкретни измерения, да премине от сферата на желанията в реалността чрез обединяване на усилията и съдействие от страна на Община, ученици, учители, родители, различни организации, фирми и родолюбиви граждани.

Предстои много работа от всички нас, но си струва ... заради бъдещето на децата, на града, на народа ни. Това е завещано от дедите ни.

Честит празник, скъпи ученици, служители, граждани и гости на гр. Горна Оряховица.

Организационният комитет и училищното ръководство ви желаят добро здраве, настроение и много, много успехи!

Стефан Кунчев
Директор на СОУ "Г.Измирлиев"

КРАТКИ ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Преди 135 г. в будното еснафско селище Г.Оряховица бликва извор на просвета и култура - създадено е първото в града чисто българско мъжко класно училище, което е едно от първите след Габровското и Пловдивското. Негов основател е Иван Николов Момчилов, а годината е 1859 .

Иван Николов Момчилов е роден на 19.10.1819 г. в Елена. Той е един от най-образованите за времето си българи. Учил е в гръцко училище, но желанието му е било да изучава славянски език. През 1842 г. заминава за Русия и по съвета на Иларион Макариополски постъпва в Херсонската семинария. Поради заболяване на следващата година се прибира в родния град и се отдава на просветителска дейност. Владее няколко чужди езика - руски, гръцки, турски и френски. Работата му в Г.Оряховица не започва гладко. Срещу дейността му се обявяват силните за времето гъркомани, но Момчилов

получава подкрепата на родолюбивите горнооряховци и пречките са преодоляни.

Той въвежда изучаването на нови предмети: граматика, руски език, хигиена и гимнастика. В съзнанието на своите ученици умело насажда любов към науката и отечеството. Под негово ръководство на 11 май 1861г. е проведено първото тържествено чествуване на славянските просветители братята Кирил и Методи.

През 1864 г. Момчилов се оттегля от учителското поприще и се отдава на книжовна дейност. Неговите трудове са свързани с нуждите на образованието у нас : старобългарска граматика, земеописание, новобългарска граматика и др.

↳ На стр. 3

КРАТКИ ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

↪ От стр. 2

Създателят на класното училище умира на 8.12.1869 г. и е погребан в двора на църквата „Св.Богородица“. По-късно тленните останки на Момчилев са преместени в двора на килийното училище, а на гроба и до днес стои паметна плоча с надпис от неговия ученик П.Р.Славейков.

След Момчилев училището се ръководи от Радко Радославов, родом от Златарица. Той е един от основателите на горнооряховското читалище и е първият кмет на града ни след Освобождението.

През учебната 1875/76 г. Сава Сирманов, родом от Габрово, издига училището до 5 клас. Той въвежда изучаването на много нови предмети.

След Сирманов ръководството на училището е поето от Иван Панов Семерджиев. Неговата дейност е свързана с подготовката на Априлското въстание в града. Заедно с учителите Никола и Атанас Бендереви, Георги Бошнаков и Георги Измирлиев са заловени и осъдени. Семерджиев и Измирлиев са осъдени на смърт и обесени, а другите заточени.

След Освобождението на България през 1878 година училището продължава съществуването си, но изгубва най-добрите си учители, които са изтеглени в София, да участват в управлението на младата държава.

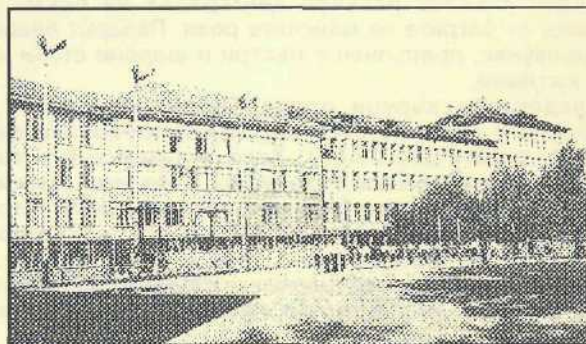
През 1892 година по предложение на учителя Цонко Бонев се въвежда обсъждане на успеха и дисциплината.

В периода 1897 - 1912 година училището съществува като трикласно. На 6 ноември 1910 година в знак на признателност към делото на Георги Измирлиев е открит паметник на площада на града. На следващия ден (7.11.1910г.) по предложение на учителя Младен Младенов учителският съвет с протоколно решение N4 определя за свой патрон учителя и апостола Георги Измирлиев - Македончето.

През 1912/13 година училището съществува като смесена гимназия.

На 1.06.1913 г. в 11.12 ч. катастрофално земетресение събаря сградата на училището, намирала се в района на днешната градска болница. Поради ремонт на сградата и холерна епидемия занятията са подновени на 12.11.13 г.

През учебната 1918/19 година училището става пълна

гимназия и съществува като такава до 1922 година. Тогава се превръща в средно училище с педагогически профил и реален отдел. През 1925 година училището е вече Смесена общинска реална гимназия.

С Протоколно решение N5 на учителския съвет от 1931 година за празник на училището е определена датата 18 май - обесването на Георги Измирлиев.

С развитието на училището се променя и неговия характер - през 1934 година то става реално, а през 1937 година - Горнооряховска смесена гимназия. През 1942 година тя се разделя на Девическа и Мъжка, за да се обедини отново през 1950 година.

През 1945 година училището се премества в нова сграда - сегашния стар корпус. От 1959 до 1976 година училището съществува като Политехническа гимназия, когато е преобразувано в I СПУ.

От 1960 година патронният празник започва да се чества на 21 април - рождената дата на Георги Измирлиев.

През 1981 година то се нанася в новите учебни корпуси. От 1980 година до 1991 година училището съществува като I ЕСПУ, а в момента е I СОУ.

В настоящия момент в училището учат около 1200 ученика и работят 110 учители и помощен персонал.

За големите си успехи училището е награждавано с орден "Кирил и Методий" - I и III степен, много първи и втори места на общинско, областно и републиканско равнище.

ИВАН МОМЧИЛОВ И СТАРОБЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Първ между българските класни учители от XIX век Иван Момчилев определи езика на средновековната българска литература и книжнина като "старобългарски". Така веднъж завинаги била установена една истина, която досега, въпреки всички усилия, никой не е успял да отрече и оспори.

В своите заключения и изводи по въпроса той е бил в пълно съгласие със схващането на именития габровец и възрожденец В.Априлов, който в своята брошура "Българските книжници или на кое славянско племе принадлежи собствено кирилската азбука" (издадена е в Одеса, 1841 год.) казва, че българският народ не трябва да се отказва или отстъпва своите културни достойния на нито един друг народ, дори и много близък да е той.

С определеното на стария български писмен език от Средновековието като старобългарски Момчилев сякаш е предвиждал бъдещите преднамерени недоразумения и мъчителното за някои признания на езиковите факти.

Защото ако през последните години българската наука има толкова много постижения по целия свят, ако вниманието към средновековната ни литература и култура е толкова голямо, това се дължи на обстоятелството, че през 865 година Кирил и Методий поставят началото на

третата класическа литература на народен език в Европа - старобългарската.

Ив.Момчилев е прозрял още през 40-те години на миналия век и от скромните класни стаи на "Даскалоливницата" тази истина тръгва по света. Връстник на световно известния езиковед и славист словенеца Франц Миклошич, учителят Ив.Момчилев не е бил като него професор във Виенския университет, но по-вярно оценява народностната принадлежност на кирилometодиевото писмено слово (Миклошич смяташе, че то е славянско) - и за това наравно с него взе своето собствено място в историята на славянската филология.изобщо и на българознанието в частност.

Като мнозина светли умове и Ив.Момчилев не е живял дълго, но и за малко от броените му за живот и творчество дни, успява да остави светла диря във възхода на българската наука. В развитието на българското историческо езиковедие той се нарежда наравно с такива бележити свои съвременници като Иван Богоров и Неофит Рилски.

↪ На стр. 4

